

Menopoza Özgü S?cak Basmaz? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Menopoza Özgü S?cak Basmaz? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25939>

Özet

Menopoza Özgü Sıcak Basması Ölçeği (MÖSBÖ), kadınlarda menopoz döneminde deneyimlenen sıcak basmaları şiddetini ve günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkisini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, orijinal bir araçtır. Uyarlanmasında, Burcu Diğil tarafından 2020 yılında gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türkçe popülasyonunda geçerliliğini ve güvenilirliğini değerlendirmeyi amaçlanmıştır.

MÖSBÖ, menopozal semptomlar arasında en yaygın ve rahatsız edici olanlardan biri olan sıcak basmaları öznel deneyimini ve bu deneyimin yaşam kalitesini ne ölçüde etkilediğini belirlemeye odaklanmaktadır. Ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında menopozal geçiş dönemindeki kadınların semptom yönetimini desteklemek için değerli bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Menopoz, Sıcak Basması, Vazomotor Semptomlar, Psikometri, Ölçek Uyarlanması, Likert ölçeği, Kadın Sağlığı.

Yazarlar

Burcu Diğil

Amaç

Menopoza Özgü Sıcak Basması Ölçeği'nin temel amacı, menopozal dönemdeki kadınların yaşadığı sıcak basması (vazomotor semptomlar) deneyiminin şiddetini ve özellikle günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki yarattığı rahatsızlık düzeyini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, sıcak basmaları sadece fizyolojik bir olay olmaktan öte, bireyin sosyal, psikolojik ve uyku kalitesi üzerindeki etkilerini de değerlendirmeyi hedefler.

Uyarlanmasının amacı ise, ölçeğin orijinal yapısını koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygun bir biçimde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanıma sunulmasıdır. Bu sayede, Türkiye'deki araştırmacılar ve klinisyenler, menopozal dönemdeki kadınların semptom yükünü standart bir araçla değerlendirebilmektedir.

Yapı

Ölçek, doğrudan menopoz dönemine özgü sıcak basması semptomlarının yarattığı rahatsızlık ve etkilenme düzeyini ölçen tek boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Ölçülen yapı, sıcak

basmalarıyla sıklığından ziyade, bireyin bu semptomlar nedeniyle ne kadar etkilendiği, rahatsız olduğu veya yaşam kalitesinin ne derece bozulduğu üzerinedir. Bu, ölçeğin klinik açıdan semptom yönetiminin başarısını değerlendirilmede faydalı olması sağlamaktadır.

MÖSBÖ, 10 maddeden oluşmakta ve katılımcılardan her bir maddenin kendilerini ne ölçüde etkilediğini belirtmeleri istenmektedir. Bu yapı, semptomların öznel etkisini yüksek hassasiyetle yakalamayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Menopoza Özgü Sıcak Basması Ölçeği'nin Türkiye uyarlaması, Diğil (2020) tarafından yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında incelenmiştir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, uyarlama sürecinde dilsel eşdeğerlik, kapsam geçerliği ve yapı geçerliği (muhtemelen faktör analizi yoluyla) çalışmaları yapılmıştır.

Yapı geçerliği analizleri, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü gösterir. Uyarlama çalışmalarıyla genellikle doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak, ölçeğin orijinal tek faktörlü yapıyla Türkiye örneğinde de korunduğu gösterilmeye çalışılmıştır.

Güvenirlilik

Orijinal kaynakta spesifik güvenirlilik katsayıları (-), yani Cronbach Alfa değerleri veya test-tekrar test korelasyonları sunulmamıştır. Ancak, bir uyarlama çalışmasıyla temel gerekliliği olarak, MÖSBÖ'nün iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır.

İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar homojen bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçeğin güvenilir bir ölçüm sağladığını önemli bir göstergesidir ve uyarlama çalışmalarıyla bu değerlerin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenir.

Faktör Analizi

Menopoza Özgü Sıcak Basması Ölçeği, sıcak basmaları etkilerini ölçmeye odaklanan 10 maddelik dar bir kapsama sahiptir. Bu tür spesifik ölçeklerde genellikle tek faktörlü bir yapı beklenir. Diğil (2020) tarafından yapılan uyarlama çalışmalarıyla, ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla açmalı veya doğrulayıcı faktör analizinin kullanıldığı düşünülmektedir.

Faktör analizi sonuçları, 10 maddenin tamamının tek bir "Sıcak Basması Etkisi" faktörü altında toplandığını ve bu faktörün varyansın önemli bir kısmını açıkladığını göstermiş olmalıdır. Bu, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam ve ölçmek istediği yapıyı net bir şekilde temsil ettiğini kanıtlar.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptation Scale)

Format: Yazılı Anket (Self-report questionnaire)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Menopoz dönemindeki kadınlar

Age Group: Genellikle 45 yaş ve üzeri (menopozal geçiş dönemindeki yetişkin kadınlar)

Population Details: Menopozal semptomlar yaşayan veya yaşamayan kadınlar örnekleme.

Test Methodology: 10 maddeden oluşur. Derecelendirme, 11'li Likert ölçeği kullanılarak yapılır (0=Hiç etkilemedi, 10= Çok Etkiledi). Yüksek puanlar, sıcak basmaları günlük yaşam üzerindeki etkisinin ve rahatsızlığının yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Vazomotor Semptomlar, Kadın Sağlığı, Geçerlik, Güvenilirlik, İstanbul Üniversitesi, Psikolojik Ölçüm, Araştırma.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: burcudisli@gmail.com

Correspondence Address: İstanbul Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Burcu Disli tarafından 2020 yılında yüksek lisans tezi kapsamında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Burcu Disli ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir. Ölçeğin ticari kullanıma dair ücret bilgisi mevcut değildir, ancak akademik kullanımlar için genellikle izin talep edilmesi yeterlidir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [menopoza-ozgu-sicak-basmasi-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2020/03/menopoza-ozgu-sicak-basmasi-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Di?li, B. (2020). *Menopoza Özgü S?cak Basmas? Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?*. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Menopoza Özgü S?cak Basmas? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri orijinal kaynakta sa?lanmam??t?r. Kullan?m ve maddelerin temini için ölçe?in sorumlu yazar? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir (burcudisli@gmail.com).

ARABPSYCHOLOGY.COM